

Kína atomprogramja – felborított vagy helyreállított egyensúly?

SALÁT GERGELY

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Salát Gergely

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az Intézet weboldalán.

Salát Gergely, vezető kutató, MKI

KÍNA ATOMPROGRAMJA – FELBORÍTOTT VAGY HELYREÁLLÍTOTT EGYENSÚLY?

Kína az elmúlt években jelentősen bővítette nukleáris fegyvereinek számát, illetve fejlesztette az ezek célba juttatását szolgáló eszközöket. Ezzel az ország hamarosan elsővonalbeli nukleáris hatalommá válik. A folyamat célja, hogy Kína a saját gazdasági és politikai súlyának megfelelő nukleáris elrettentő képességgel rendelkezzen, és hogy helyreállítsa az elmúlt évekbeli amerikai rakétavédelmi fejlesztések által felborított egyensúlyt.

Az elmúlt években Kína látványos ütemben [növelte](#) nukleáris arzenálját, és nagyszabású haderőfejlesztési programba kezdett. Míg 2019 előtt becslések szerint mintegy 300 robbanófejjel rendelkezett, a legfrissebb adatok alapján ez a szám mára megközelíti, vagy [meghaladja](#) a 600-at, és a növekedés tovább folytatódik. (Kínában a nukleáris robbanófejek száma államtitok, így csak szakértői becslésekre hivatkozhatunk.) A nemzetközi elemzések alapján Kína 2030–35-re akár 1000-1500 atomtöltettel is [rendelkezhet](#), ami három-ötszörös növekedést jelentene alig másfél évtized alatt. Bár ez a mennyiség továbbra is elmarad az Egyesült Államok és Oroszország arzenáljától – amelyek egyenként több mint 5000 hadrendbe állított robbanófejjel bírnak –, a különbség folyamatosan csökken. Ezzel Kína XXI. században már [elsővonalbeli](#) nukleáris szereplőként lesz jelen a nemzetközi erőterben.

A kínai nukleáris fejlesztések nem csupán a robbanófejek számának növekedésében érhetők tetten, hanem a nukleáris haderő technológiai és strukturális [modernizációjában](#) is. Körülbelül 2020 óta Kína már funkcionáló nukleáris triáddal rendelkezik, vagyis képes atomfegyvereket célba juttatni szárazföldi, tengeri és légi platformokról [egyaránt](#). A szá-

razföldi komponens alapját a több ezer kilométer hatótávolságú interkontinentális ballisztikus rakéták jelentik, a tengeri rész a nukleáris töltetek ki-lövésére alkalmas tengeralattjárókat foglalja magában, míg a légi képessé-geket a nukleáris fegyverek hordozására alkalmas bombázók biztosítják. A triád kiépítése révén Kína nukleáris elrettentő képessége robusztusabbá vált: nemcsak több fegyverrel rendelkezik, hanem azok célba juttatásá-nak eszközparkja is folyamatosan [fejlődik](#), diverzifikálódik és nehezebben semlegesíthetővé válik.

A PAPIRTIGRISTÓL A HIDROGÉNBOOMBÁIG

A Kínai Népköztársaság nukleáris ambíciói az 1950-es években fogalmazód-tak meg, elsősorban a Tajvan körüli alacsony intenzitású katonai összecsá-pások nyomán. Bár Mao-Ce-tung (Mao Zedong) az atombombát többször is „[papírtigrisnek](#)” – vagyis üres fenyegetésnek – [minősítette](#), a kínai vezetés felismerte, hogy a nagyhatalmi státusz megszilárdításához elengedhetetlen az atomfegyver birtoklása. Kezdetben a Szovjetunióhoz fordultak segítsé-gért, amely ígéretet tett arra, hogy támogatja Pekinget egy [önálló nukleáris program](#) létrehozásában. Bár a kínai szakemberek valóban kaptak technikai segítséget, a szovjet-kínai viszony megromlása miatt Moszkva 1950-es évek végén megszakította az együttműködést. Ám Kína a saját erejére támaszkod-va folytatta a fejlesztéseket, és 1964-ben végrehajtotta első sikeres nukleáris kísérletét, majd 1967-ben hidrogénbombát is felrobbantott. Ezzel csatlako-zott a nukleáris nagyhatalmak sorához.

A nukleáris fegyver kifejlesztése máig szimbolikus jelentőséggel bír a kínai nemzeti identitásban. Gyakran idézett példává vált annak illusztrálására, hogy külső technológiai nyomás hatására Kína nem megtorpan, hanem saját fejlesztésbe kezd. Ezt a történelmi tapasztalatot ma is gyak-ran idézik – például az amerikai chipexport-korlátozások kapcsán – annak bizonyítékeként, hogy a kínai technológiai fejlődést nem lehet megállí-tani. Kínát a külső kényszer nem tudja megakadályozni céljai elérésében, hanem inkább arra ösztönzi, hogy saját lábára álljon.

Kína már 1964-ben, első kísérleti atomrobbantása után világossá tette, hogy az [első csapástól](#) való feltétlen tartózkodás (No First Use, NFU) elvét követi. E doktrína szerint Kína semmilyen körülmények között nem vet be elsőként atomfegyvert, kizárólag válaszcsepásként, ha maga is nukleáris támadás áldozata lett. A kínai stratégia ennek megfelelően mindig is az elrettentésre épült, nem a fenyegetésre. Az NFU-doktrína hitelességéhez elengedhetetlen, hogy Kína atomfegyverei túléljék az esetleges első csapást – ennek biztosítása érdekében fejlesztettek föld alatti silókat, mobil platformokat és mélytengeri indítóeszközöket. Bár időnként belső vitákban felmerült, hogy Kína feltételekhez kösse e doktrína érvényesítését, a legfelsőbb vezetés mindeddig következetesen [kitartott](#) az NFU feltétel nélküli változata mellett.

Egészen a 2010-es évek végéig Kína szándékosan alacsonyan tartotta nukleáris robbanófejeinek számát, és nem törekedett a háromszázas arzenál jelentős bővítésére. Ez részben a gazdasági korlátokkal magyarázható – különösen az 1970-80-as években –, de idővel a stratégiai önmérséklet is szerepet kapott. A visszafogott atompolitika egyfajta szimbolikus állásfoglalásként is szolgált a nemzetközi közösség felé: Kína nem törekszik dominanciára, csak minimális elrettentő képességre, ami elegendő ahhoz, hogy senki ne kíséreljen meg ellene atomtámadást. Ez a visszafogottság azonban Hszi Csin-ping (Xi Jinping) második elnöki ciklusa alatt látványosan megváltozott.

„NORMÁLIS” NAGYHATALOM

A fordulat egyik legfőbb [oka](#) az Egyesült Államokkal való kapcsolatok [megromlása](#) volt. Kínai részről sokáig élt a remény, hogy a két ország elkerülheti a klasszikus nagyhatalmi rivalizálást. Az első Trump-adminisztráció alatt azonban világossá vált, hogy az USA stratégiai ellenfélként tekint Kínára, és ennek megfelelően alakítja politikáját. Ettől kezdve Peking számára is egyértelművé vált, hogy a gazdaság, a kereskedelem, a technológia és a katonai képességek terén is versenyeznie kell Washingtonnal – beleértve a nukleáris elrettentő erőt is. Míg a kínai gazdaság vásárlóerő-paritáson

már megelőzi az amerikai, a szárazföldi hadsereg mindig is nagyobb volt, és a flotta is több eszközzel rendelkezik, a nukleáris arzenál tekintetében Kína még jócskán elmarad. A stratégiai egyensúlyhoz ezért gyors és átfogó bővítésre van szükség.

A fejlesztéseket tovább ösztönözte az amerikai [rakétavédelmi rendszerek](#) fejlődése is. A kínai stratégiák attól tartanak, hogy a korlátozott számú kínai rakétát az amerikai rendszerek hatékonyan semlegesíteni tudják, így a kínai válaszcsoport fenyegetése nem hiteles. Ezért nemcsak a mennyiségi bővítés, hanem a technológiai fejlesztés is előtérbe került: gyorsabb, jobb manőverezőképességű, nehezebben elfogható hordozóeszközöket kell létrehozni. A kínai nukleáris modernizáció ebből a szempontból nem a stratégiai helyzet megváltoztatását, hanem éppen annak fenntartását célozza – a hiteles elrettentés biztosítása érdekében.

A kínai nukleáris arzenál bővítése [regionális hatalmi](#) szempontból is értelmezhető. India az 1990-es évek óta atomhatalom, de arzenálja továbbra is korlátozott. Kína számára alapvető érdek, hogy egyértelmű fölényét megőrizze – legalább egy nagyságrendnyi különbséget fenntartva –, ezzel is megelőzve, hogy Újdelhi stratégiai értelemben egy szintre kerüljön vele. Hasonló logika érvényesül a Japánnal és Dél-Koreával kapcsolatos kínai megfontolásokban is. Egy bővülő kínai arzenál politikai és pszichológiai nyomásgyakorló eszközként is működik, amely segíthet megakadályozni a térség további nuklearizálódását.

A stratégiai fejlesztések az Oroszországgal való viszonyt is érintik. A kínai-orosz kapcsolatokban jelenleg sajátos egyensúly áll fenn: gazdasági téren Kína dominál, de katonai, különösen nukleáris képességek terén Moszkva fölénye érvényesül. Kína számára biztonságot jelent, hogy számíthat az orosz nukleáris védőernyőre, ám ez egyúttal kitettséget is jelent. A kínai nukleáris önállósodás csökkenti ezt a kiszolgáltatottságot, és javítja Kína alkupozícióját a kétoldalú kapcsolatokban – anélkül, hogy nyílt konfrontációhoz vezetne.

A kínai nukleáris kapacitások fejlesztése szorosan összefügg Kína általános technológiai fejlődésével is. Kína az elmúlt években nagyot lépett előre az atomenergia különféle célú felhasználásában, az ezzel kapcsolatos technológiák tökéletesítésében, és ezek természetes következménye a katonai célú alkalmazás is. Mindeközben a katonai fejlesztések visszahatnak az atomenergia civil felhasználására is.

Végül, de nem utolsó sorban, a kínai nukleáris arzenál fejlesztése presztízszempontból is kulcsfontosságú. Kína gazdasági értelemben már globális nagyhatalom, de stratégiai és katonai tekintetben továbbra is elmarad a tradicionális szuperhatalmaktól. A nukleáris kapacitások bővítése annak eszköze, hogy Peking katonailag is méltó legyen nagyhatalmi ambícióihoz. Mindennek belpolitikai dimenziója is van: Hszi Csin-ping és a Kínai Kommunista Párt számára a „a kínai nemzet nagy újjászületésének” [ígérete](#) egy erős, független, és minden tekintetben első osztályú Kína képére épül – ehhez pedig a stratégiai fegyverrendszerek is hozzátartoznak.

Fontos tehát hangsúlyozni: a kínai nukleáris haderő fejlesztése nem jelent feltétlenül agressziót vagy militarizációt. Sokkal inkább egyfajta helyreállítási folyamatról van szó: egy olyan ország normalizálja stratégiai képességeit, amely gazdasági és geopolitikai súlyához képest évtizedeken át alulreprezentált volt a nukleáris erőviszonyokban. Mivel Kína nem részese a START-típusú fegyverzetkorlátozási egyezményeknek, jogilag sincs akadálya annak, hogy önálló elrettentő képességét a saját belátása szerint alakítsa. A jelenlegi fejlesztések tehát nem elsősorban fenyegetést mutatnak, hanem a kínai stratégiai erőnek a realitáshoz való igazítását jelentik.